

запобігти можливному знищенню (переховуванню) об'єктів пошуку особами, зацікавленими в протидії розслідуванню.

Бібліографічні посилання:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 25-26, ст. 131.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України, від 13.04.2012 р. № 4651-VI, введений у дію з 20.11.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–10, № 11–12, № 13, ст. 88 (зі змінами, внесеними згідно із Законом № 5076-VI від 05.07.2012).
3. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 лип. 2003 р. //Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3–4–ст. 21.

Таус Максим Марович
аспірант кафедри
кримінального процесу ДДУВС,
суддя Ленінського районного суду м.
Дніпропетровська

**ОКРЕМІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ УГОД В
СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ**

Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) [1] розроблявся у 2010-2012 роках з огляду на існуючий на той час стан суспільних відносин та проблем у сфері кримінального судочинства, вирішення яких не видавалося можливим через недоліки Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року та практики його застосування [2]. З його прийняттям було значно удосконалене правове регулювання кримінального судочинства, запровадженні нові інститути, зокрема кримінальне провадження на підставі угод.

Водночас, практичне застосування окремих положень КПК, якими унормовується судове провадження на підставі угод, ускладнюється через

недоліки та прогалини в законодавстві. Отже, очевидним видається той факт, що порядок судового провадження на підставі угод підлягає удосконаленню.

Аналіз судової практики та наукових досліджень, проведених щодо тематики функціонування інституту угоди у кримінальному провадженні, дозволили визначити коло основних проблем судового провадження в суді першої інстанції, до яких слід віднести: 1) невизначеність місця судового провадження на підставі угоди та відсутність чітко регламентованої процедури його здійснення; 2) недоліки процесуального законодавства щодо встановлення форми укладання угоди; 3) відсутність вимог до форми та змісту письмової згоди потерпілого на укладання прокурором угоди про визнання винуватості, тощо.

Отже, достатньо важливою та обґрунтованою видається необхідність запровадження окремої процесуальної форми судового провадження на підставі угоди, яка має забезпечити виконання його функціональних завдань і передбачати чітку послідовність процесуальних дій, які мають бути вчинені судом під час розгляду щодо угоди з дотриманням загальних засад судового розгляду.

Про доцільність розгляду угоди у судовому провадженні за спеціальною процедурою неодноразово згадували ряд науковців в межах своїх досліджень щодо окремих питань кримінального судочинства [4, 5]

Чинні норми КПК визначають підготовче судове засідання як процесуальну форму судового провадження на підставі угоди, при цьому передбачають негайний перехід до розгляду угоди, у разі її укладання в ході судового провадження. Отже, місце судового провадження на підставі угоди у системі судового провадження у КПК не визначено, отже, на нашу думку, слід запровадити окрему процесуальну форму судового розгляду щодо угоди, яка не має відноситися ані до підготовчого судового провадження, ані до судового розгляду.

Разом з цим, слід передбачити процесуальні механізми судового контролю за дотриманням вимог до форми та змісту угоди. Зокрема, ми вважаємо за доцільним наділити суд повноваженнями залишати угоду у кримінальному провадженні без руху з наданням сторонам строку для усунення її недоліків, а у

разі не усунення цих недоліків у встановлені судом строки, - надати суду право повернути угоду сторонам без розгляду.

Наступним напрямком удосконалення процесуального порядку судового провадження на підставі угод, на нашу думку, слід визначити запровадження окремої процесуальної форми судового провадження на підставі угоди, з визначенням основних його етапів, таких як: 1) підготовчі дії: відкриття судового засідання, перевірка явки учасників судового провадження, оголошення складу суду, вирішення відводів тощо; 2) судовий розгляд угоди: оголошення обвинувального акту та основних положень угоди, з'ясування правильного розуміння сторонами істотних умов угоди, наслідків її укладення та затвердження, добровільності її укладання тощо; 3) перевірка угоди на відповідність вимогам закону; 4) прийняття відповідного судового рішення.

Одночасно слід звернути увагу на необхідність законодавчого забезпечення процесу перемовин сторін для укладання ними угоди.

Положення ч. 1 ст. 469 КПК передбачають можливість проведення між сторонами домовленостей стосовно угоди про примирення.

В. М. Федченко зазначає, що поява у КПК положень щодо можливості укладення угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим послужило підґрунтям для застосування медіації в кримінальному судочинстві, про передумови до формування якої йдеться у ч. 1 ст. 469 КПК [5].

Натомість, вважаємо, що перемовини можуть здійснюватися не лише щодо угоди про примирення, тобто між потерпілим з обвинуваченим. Цілком виправданим видається забезпечення можливості перемовин між прокурором та обвинуваченим щодо укладання між ними угоди про визнання винуватості.

На нашу думку, процесуальним законодавством така можливість має бути забезпечена шляхом переривання судового провадження з наданням сторонам строку, проведення перемовин, підготовки та підписання угоди і подання її до суду для розгляду та прийняття відповідного судового рішення.

Задля реалізації означених вище шляхів вдосконалення судового провадження на підстав угоди, вважаємо доцільним запропонувати зміни до

глави 35 КПК, де передбачити процесуальний порядок та особливості: 1) спрямування до суду кримінального провадження з угодою, укладеною на стадії досудового розслідування; 2) ініціювання сторонами на стадії судового провадження питання про укладання угоди; 3) забезпечення сприятливих умов та необхідних строків для здійснення перемовин щодо угоди, підготовки та підписання її сторонами; 4) подання угоди до суду для розгляду та порядок дій суду з призначення судового засідання з розгляду угоди; 5) процесуальні наслідки недотримання вимог щодо форми та змісту угоди.

Одним з істотних недоліків чинного КПК є відсутність у його нормах вимог щодо форми угоди у кримінальному провадженні. З аналізу положень ст.ст. 471 та 472 КПК вбачається, що угоди у кримінальному провадженні мають бути укладені саме у письмовій формі, разом з цим, питання щодо оформлення угоди у кримінальному провадженні в електронному вигляді. законодавцем не врегульовано [6].

Із наведеного витікає висновок про необхідність запровадження у КПК норми, яка передбачатиме вимогу до письмової форми угоди та одночасної можливості її укладання в електронній формі із дотриманням законодавства про електронний документообіг та електронно-цифровий підпис.

Розвиваючи інститут угоди у кримінальному провадженні, законодавець розширив межі його застосування, надавши можливість укладати угоди про визнання винуватості у кримінальних провадженнях, в яких беруть участь потерпілі, за умови надання всіма потерпілими письмової згоди прокурору на укладання такої угоди.

Разом з цим, законодавцем не передбачені вимоги до змісту письмової згоди потерпілого на укладання прокурором угоди про визнання винуватості, що у свою чергу, призвело до проблем у застосуванні вказаних положень КПК.

Дослідивши вказану проблематику, ми дійшли висновку, що письмова згода потерпілого на укладання прокурором угоди про визнання винуватості має відображати основні умови надання такої згоди та одночасно засвідчувати

усвідомлення потерпілим істотних обставини кримінального провадження, при яких потерпілим надається така згода.

Підсумовуючи викладене зазначимо, що за результатами пошуків напрямків вдосконалення процесуального законодавства, котре регулює порядок здійснення судового провадження на підставі угод мають бути напрацьовані зміни до відповідних норм КПК, у разі прийняття яких, на наш погляд, стан законодавчого забезпечення судового провадження на підставі угоди істотно покращиться.

Бібліографічні посилання:

1. Кримінальний процесуальний Кодекс України від 13 квітн. 2012 р. № 4651- VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 20.05.2019).

2. Пояснювальна записка до [проекту Кримінального процесуального кодексу України](#) [електронний документ] URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GF7HG00A.html (дата звернення 02.02.2021).

3. Замкова Я. В. Законність та обґрунтованість рішень судді у стадії підготовчого провадження в кримінальному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Замкова Я. В. ; Одеський державний університет внутрішніх справ. – Одеса, 2020. – 240 с. С. 110

4. Шминдрук О. Ф. Підготовче провадження в кримінальному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Острог, 2016. 221 с.

5. Федченко В. М., Проценко Д. О. Медіація в кримінальному процесі. The 5th International scientific and practical conference “Scientific achievements of modern society” (January 8-10, 2020) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2020. 1177 р. С. 1010-1020. [електронний документ] URL: <https://scholar.google.ru/citations?user=f9Sc6DYAAAAJ&hl=ru&oi=ao> (дата звернення 09.02.2021р.).

6. Таус М.М. Окремі аспекти регламентації вимог щодо форми угод у кримінальному провадженні. Актуальні проблеми діяльності органів досудового розслідування: матер. Всеукр. науково-практична конференції (м.Дніпро, 07 червня 2019 р.). Дніпро, ДДУВС. 2019. С.193-197.

ТЕРТИШНИК Володимир Митрофанович

*доктор юридичних наук, професор,
професор Університету митної справи та фінансів
ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-2993-0450>*

КОЛІЗІЇ ДОКАЗОВОГО ПРАВА В ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ